

EURÓPSKA ÚNIA

EURÓPSKY PARLAMENT

RADA

V Bruseli 13. júla 2023
(OR. en)

2023/0144 (COD)

PE-CONS 32/23

POLCOM 105
COEST 349
CODEC 1038

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o dočasných opatreniach na liberalizáciu obchodu, ktorými sa dopĺňajú obchodné koncesie uplatniteľné na výrobky z Moldavskej republiky podľa Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2023/...

Z ...

o dočasných opatreniach na liberalizáciu obchodu, ktorými sa dopĺňajú obchodné koncesie uplatniteľné na výrobky z Moldavskej republiky podľa Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom¹,

¹ Pozícia Európskeho parlamentu z 11. júla 2023 [(Ú. v. EÚ L ...)/(zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku)] a rozhodnutie Rady z ...

keďže:

- (1) Dohoda o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej¹ (ďalej len „dohoda o pridružení“) predstavuje základ vzťahov medzi Úniou a Moldavskou republikou. V súlade s rozhodnutím Rady 2014/492/EÚ² sa hlava V dohody o pridružení, ktorá sa týka obchodu a záležitostí súvisiacich s obchodom, predbežne vykonáva od 1. septembra 2014 a po ratifikácii všetkými členskými štátmi nadobudla platnosť 1. júla 2016.
- (2) Dohoda o pridružení vyjadruje želanie zmluvných strán dohody o pridružení (ďalej len „zmluvné strany“) posilniť a rozšíriť vzťahy ambicióznym a inovačným spôsobom, uľahčiť a dosiahnuť postupnú hospodársku integráciu, a to v súlade s právami a povinnosťami vyplývajúcimi z členstva zmluvných strán v Svetovej obchodnej organizácii.

¹ Ú. v. EÚ L 260, 30.8.2014, s. 4.

² Rozhodnutie Rady 2014/492/EÚ zo 16. júna 2014 o podpise, v mene Európskej únie, a o predbežnom vykonávaní Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej (Ú. v. EÚ L 260, 30.8.2014, s. 1).

- (3) V článku 143 dohody o pridružení sa stanovuje postupné vytvorenie zóny voľného obchodu medzi zmluvnými stranami v súlade s článkom XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 (GATT 1994). Na uvedený účel sa v článku 147 dohody o pridružení stanovuje postupné odstránenie ciel v súlade so zoznamami, ktoré sú uvedené v prílohe XV k dohode o pridružení, a možnosť urýchliť a rozšíriť rozsah tohto odstránenia.
- (4) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine, ktorá prebieha od 24. februára 2022 má zásadne negatívny vplyv na schopnosť Moldavskej republiky obchodovať so zvyškom sveta, a to najmä preto, že vývoz z Moldavskej republiky sa spolieha na tranzit cez ukrajinské územie a používanie ukrajinskej infraštruktúry, ktoré sú v súčasnosti z veľkej časti nedostupné. Za takýchto kritických okolností a s cieľom zmierniť negatívne účinky útočnej vojny Ruska proti Ukrajine na hospodárstvo Moldavskej republiky je potrebné urýchliť rozvoj užších hospodárskych vzťahov medzi Úniou a Moldavskou republikou a poskytnúť hospodárstvu Moldavskej republiky rýchlu podporu. Je preto potrebné a vhodné naďalej stimulovať obchodné toky a udeľovať koncesie vo forme opatrení na liberalizáciu obchodu pre všetky výrobky, a to v súlade s urýchlením odstraňovania ciel v obchodnom styku medzi Úniou a Moldavskou republikou.

- (5) V súlade s článkom 21 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii má Únia zabezpečiť súlad medzi rôznymi oblasťami svojej vonkajšej činnosti. Podľa článku 207 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa spoločná obchodná politika má uskutočňovať v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie.
- (6) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1279¹ stratí účinnosť 24. júla 2023.
- (7) Opatrenia na liberalizáciu obchodu stanovené týmto nariadením by mali mať túto formu:
i) pozastavenie uplatňovania systému vstupných cien na ovocie a zeleninu, a ii) pozastavenie všetkých colných kvót a dovozných ciel. Prostredníctvom týchto opatrení Únia prehĺbi hospodársku integráciu medzi Moldavskou republikou a Úniou a dočasne poskytne primeranú hospodársku podporu Moldavskej republike a hospodárskym subjektom dotknutým útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1279 z 18. júla 2022 o dočasných opatreniach na liberalizáciu obchodu, ktorými sa dopĺňajú obchodné koncesie uplatniteľné na výrobky z Moldavskej republiky podľa Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej (Ú. v. EÚ L 195, 22.7.2022, s. 6).

- (8) S cieľom predchádzať podvodom by mal byť nárok na opatrenia na liberalizáciu obchodu stanovené týmto nariadením podmienený tým, že Moldavská republika bude dodržiavať všetky príslušné podmienky na získanie výhod podľa dohody o pridružení vrátane pravidiel pôvodu dotknutých výrobkov a súvisiacich postupov, ako aj tým, že Moldavská republika nadviaže úzku administratívnu spoluprácu s Úniou podľa dohody o pridružení.
- (9) Moldavská republika by sa mala zdržať zavedenia nových ciel alebo poplatkov s rovnocenným účinkom a nových množstvových obmedzení alebo opatrení s rovnocenným účinkom na dovoz s pôvodom v Únii, zvýšenia existujúcich ciel alebo poplatkov či zavedenia akýchkoľvek iných obmedzení, ak to nie je jasne odôvodnené v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine. V prípade, že Moldavská republika nedodrží ktorúkoľvek z uvedených podmienok, Komisia by mala byť oprávnená dočasne pozastaviť uplatňovanie buď všetkých opatrení na liberalizáciu obchodu stanovených týmto nariadením, alebo ich časti.

- (10) V článku 2 dohody o pridružení sa okrem iného stanovuje, že dodržiavanie demokratických zásad, ľudských práv a základných slobôd, ako aj boj proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov predstavujú základné prvky dohody o pridružení. Podľa toho istého článku sa zmluvné strany zaväzujú dodržiavať najmä tieto všeobecné zásady: dodržiavanie zásady právneho štátu a dobrej správy vecí verejných, boj proti korupcii, organizovanej alebo inej trestnej činnosti vrátane činností nadnárodného charakteru a proti terorizmu a dodržiavanie zásad udržateľného rozvoja a účinného multilateralizmu. Je vhodné zaviesť možnosť dočasného pozastavenia opatrení na liberalizáciu obchodu stanovených v tomto nariadení, ak Moldavská republika nebude dodržiavať tieto základné prvky alebo uvedené všeobecné zásady.
- (11) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na dočasné pozastavenie opatrení na liberalizáciu obchodu stanovených v tomto nariadení v prípadoch, keď dovoz podľa tohto nariadenia nepriaznivo ovplyvňuje výrobcov z Únie, ktorí vyrábajú podobné alebo priamo konkurujúce výrobky. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011¹.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (12) S výhradou trojmesačného posúdenia Komisiou, ktoré vychádza z pravidelného monitorovania vplyvu tohto nariadenia, a ktoré sa začne buď na základe riadne odôvodnenej žiadosti členského štátu, alebo z vlastnej iniciatívy Komisie, je potrebné stanoviť možnosť opätovného zavedenia cieľ, ktoré by inak boli uplatniteľné na základe dohody o pridružení, na dovoz akýchkoľvek výrobkov patriacich do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, ktoré majú nepriaznivý vplyv na trh Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami.
- (13) Výročná správa Komisie o vykonávaní prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou dohody o pridružení, by mala zahŕňať podrobné hodnotenie vykonávania opatrení na liberizáciu obchodu stanovených týmto nariadením.
- (14) Vzhľadom na hospodársku situáciu v Moldavskej republike a na uplynutie účinnosti nariadenia (EÚ) 2022/1279 24. júla 2023 by toto nariadenie malo z naliehavých dôvodov nadobudnúť účinnosť 25. júla 2023,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Opatrenia na liberalizáciu obchodu

Zavádzajú sa tieto opatrenia na liberalizáciu obchodu:

- a) všetky colné kvóty stanovené podľa prílohy XV-A k dohode o pridružení sa pozastavujú a výrobky, na ktoré sa tieto kvóty vzťahujú, sa pri dovoze do Únie z Moldavskej republiky oslobodzujú od akýchkoľvek ciel;
- b) uplatňovanie systému vstupných cien sa pozastavuje v prípade tých výrobkov, na ktoré sa vzťahuje, ako sa uvádza v prílohe XV-B k dohode o pridružení; na dovoz týchto výrobkov sa neuplatňujú žiadne clá.

Článok 2

Podmienky oprávnenosti na opatrenia na liberalizáciu obchodu

Opatrenia na liberalizáciu obchodu stanovené v článku 1 podliehajú týmto podmienkam:

- a) dodržiavanie pravidiel pôvodu výrobkov a súvisiacich postupov zo strany Moldavskej republiky stanovených v dohode o pridružení;

- b) Moldavská republika sa zdrží zavedenia nových ciel alebo poplatkov s rovnocenným účinkom a nových množstvových obmedzení či opatrení s rovnocenným účinkom na dovoz s pôvodom v Únii, zvýšenia existujúcich ciel alebo poplatkov či zavedenia akýchkoľvek iných obmedzení vrátane diskriminačných interných správnych opatrení, ak to nie je jasne odôvodnené v súvislosti s útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine; a
- c) Moldavská republika dodržiava demokratické zásady, ľudské práva a základné slobody, bojovať proti šíreniu zbraní hromadného ničenia, súvisiacich materiálov a ich nosičov, dodržiavať zásady právneho štátu a dobrej správy vecí verejných, bojovať proti korupcii, organizovanej alebo inej trestnej činnosti vrátane činností nadnárodného charakteru a proti terorizmu a dodržiavať zásady udržateľného rozvoja a účinného multilateralizmu stanovené v článkoch 2, 9 a 16 dohody o pridružení.

Článok 3

Dočasné pozastavenie opatrení

1. Ak Komisia zistí, že existujú dostatočné dôkazy o tom, že Moldavská republika nedodržiava podmienky stanovené v článku 2, môže prostredníctvom vykonávacieho aktu úplne alebo čiastočne pozastaviť opatrenia na liberalizáciu obchodu stanovené v tomto nariadení. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 5 ods. 3.
2. Ak členský štát požiada, aby Komisia pozastavila uplatňovanie niektorého z opatrení na liberalizáciu obchodu stanovených v tomto nariadení z dôvodu nedodržania podmienok stanovených v článku 2 písm. b) zo strany Moldavskej republiky, Komisia do štyroch mesiacov od tejto žiadosti poskytne odôvodnené stanovisko, či je tvrdenie o nedodržaní týchto podmienok Moldavskou republikou odôvodnené. Ak Komisia dospeje k záveru, že tvrdenie je odôvodnené, začne postup uvedený v odseku 1 tohto článku.

Článok 4
Zrýchlené ochranné opatrenie

1. Ak sa výrobok s pôvodom v Moldavskej republike dováža za podmienok, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú trh Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami, Komisia môže prostredníctvom vykonávacieho aktu na dovoz tohto výrobku kedykoľvek opätovne zaviesť clá, ktoré by inak boli uplatniteľné na základe dohody o pridružení. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 5 ods. 3.

Clá, ktoré by inak boli uplatniteľné na základe dohody o pridružení, sa môžu opätovne zaviesť na obdobie potrebné na zabránenie nepriaznivým účinkom na trh Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami.

2. Komisia pravidelne monitoruje vplyv tohto nariadenia, pričom zohľadňuje informácie o vývoze, dovoze, cenách na trhu Únie a výrobe výrobkov v Únii, na ktoré sa vzťahujú opatrenia na liberalizáciu obchodu podľa článku 1 písm. a).

Komisia o výsledkoch pravidelného monitorovania informuje členské štáty každé dva mesiace počnúc dňom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia.

3. Komisia vykoná posúdenie situácie na trhu Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami s cieľom opätovne zaviesť clá. Toto posúdenie sa začne:
- a) na základe riadne odôvodnenej žiadosti členského štátu vrátane dostatočných dôkazov *prima facie*, ktoré má tento členský štát primerane k dispozícii podľa odseku 4 o dovoze nepriaznivo ovplyvňujúcom trh Únie, ako sa uvádza v odseku 1; alebo
 - b) z vlastného podnetu po tom, ako Komisia usúdila, že zjavne existuje dostatok dôkazov *prima facie* o dovoze nepriaznivo ovplyvňujúcom trh Únie, ako sa uvádza v odseku 1.

Posúdenie uvedené v prvom pododseku sa ukončí do troch mesiacov od jeho začatia.

4. Pri vykonávaní posúdenia podľa odseku 3, Komisia zohľadní každý relevantný vývoj na trhu vrátane vplyvu dotknutého dovozu na situáciu na trhu Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami. Toto posúdenie zahŕňa faktory, ako sú:
- a) miera a objem zvýšenia dovozu dotknutého výrobku z Moldavskej republiky v absolútnom a relatívnom vyjadrení; a

- b) vplyv dotknutého dovozu na výrobu a ceny v Únii, pričom sa zohľadní vývoj dovozu z iných zdrojov.

Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a môžu sa zohľadniť aj ďalšie relevantné faktory.

5. Ak sa Komisia na základe posúdenia uvedeného v odseku 3 domnieva, že trh Únie s podobnými alebo priamo konkurujúcimi výrobkami bol nepriaznivo ovplyvnený, a má v úmysle opätovne zaviesť clá, uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie* oznámenie o opätovnom zavedení ciel, ktoré sa inak uplatňujú podľa dohody o pridružení na dovoz tohto výrobku. Uvedené oznámenie musí obsahovať zhrnutie hlavných výsledkov posúdenia a stanoviť lehotu, v rámci ktorej môžu zainteresované strany písomne predložiť svoje stanoviská. Táto lehota nesmie byť dlhšia ako 10 dní odo dňa uverejnenia oznámenia.
6. Ak si výnimočné okolnosti vyžadujú okamžitý zásah, Komisia môže bez uplatnenia postupu uvedeného v odseku 5 a po tom, ako informuje Výbor pre ochranné opatrenia zriadený článkom 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/478¹, prijať akékoľvek preventívne opatrenia, ktoré považuje za potrebné.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/478 z 11. marca 2015 o spoločných pravidlách na dovozy (Ú. v. EÚ L 83, 27.3.2015, s. 16).

Článok 5
Postup výboru

1. Komisii pomáha Výbor pre colný kódex zriadený podľa článku 285 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013¹, pokiaľ ide o článok 3 ods. 1 tohto nariadenia. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Komisii pomáha Výbor pre ochranné opatrenia zriadený článkom 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2015/478, pokiaľ ide o článok 4 ods. 1 tohto nariadenia. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 6
Hodnotenie vykonávania opatrení na liberalizáciu obchodu

Výročná správa Komisie o vykonávaní prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu zahŕňa podrobné hodnotenie vykonávania opatrení na liberalizáciu obchodu stanovených v tomto nariadení a podľa potreby aj hodnotenie sociálneho vplyvu týchto opatrení v Moldavskej republike a v Únii. Informácie o dovoze výrobkov podľa článku 1 písm. a) sa sprístupňujú prostredníctvom webového sídla Komisie a aktualizujú sa každý mesiac.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie (Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1).

Článok 7

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 25. júla 2023.

Uplatňuje sa do 24. júla 2024.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V ...

Za Európsky parlament
predsedníčka

Za Radu
predseda/predsedníčka
